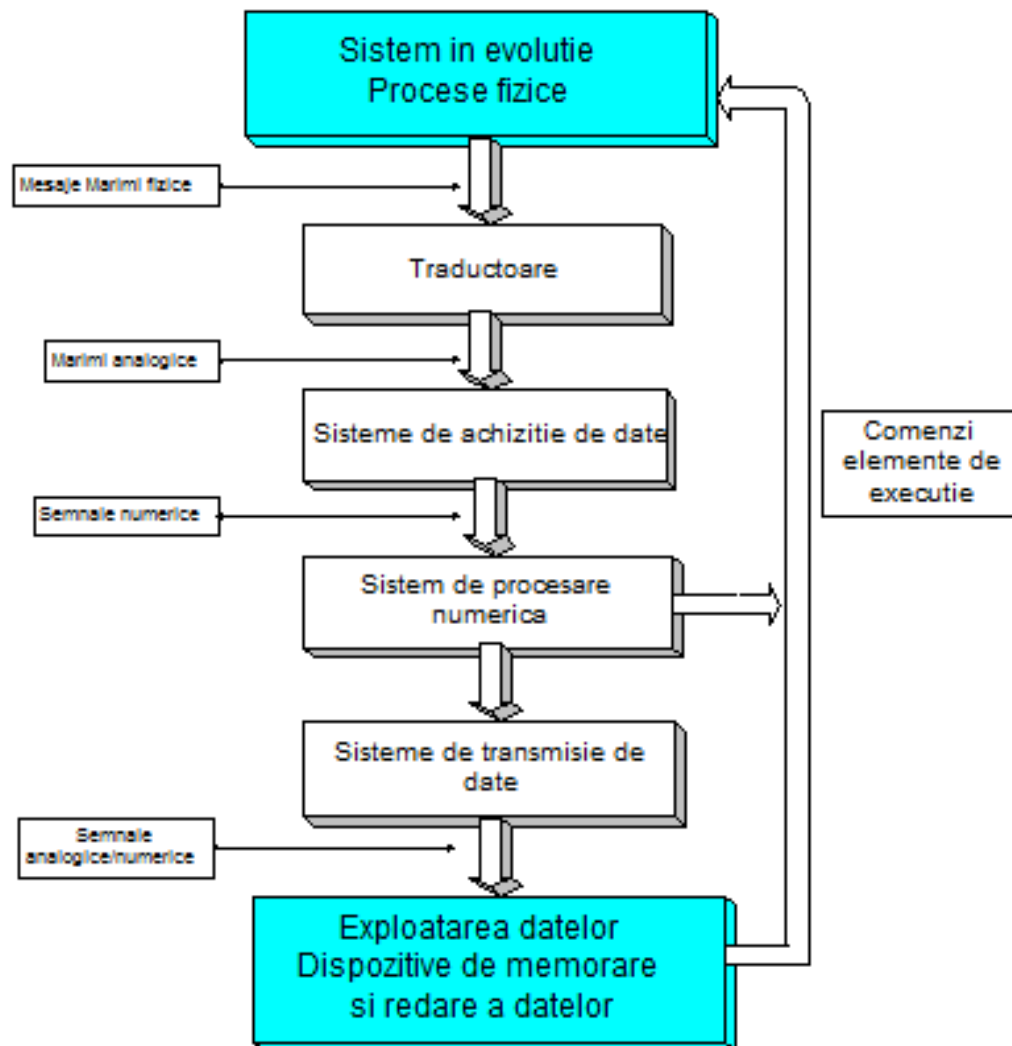

CAPITOLUL 2.

SEMNALE SI INFORMAȚII

Fig. 1. Structura unui sistem de achiziție, prelucrare și transmitere de date

Semnale

Modelul matematic al unui semnal analogic:

- **$s(t)$ - semnale unidimensionale** (variabila t este în mod uzual timpul)
- **$i(x,y)$ - semnale bidimensionale** (funcții de coordonatele spațiale x și y și sunt denumite în mod curent imagini);
- **$i(x,y,t)$ - succesiune de imagini bidimensionale** (timpul apare ca al treilea parametru (imagini 3D)).

Semnale

Dupa modul de aparitie, semnalele analogice se clasifica in:

- **semnale singulare**
  - au un **caracter unic**.
  - se folosesc în transmiterea informațiilor, în analiza sistemelor, testări);
  - în **domeniul timp** pot fi descrise de o **funcție** caracterizată de: **momentul trecerilor prin zero, valorile de vârf, perioadă, etc)**
  - în **domeniul frecvență**, analiza se face cu ajutorul **transformatei Fourier**, având, de regulă, un **spectru de frecvențe continuu și infinit**.
- **semnale periodice**
  - se reproduc în **formă identică** după un interval de timp numit **perioadă**.
  - pot fi descrise în **domeniul timp** de o funcție caracterizată de: **amplitudine, frecvență, perioadă și fază**.
  - în **domeniul frecvență** analiza se face cu ajutorul **seriei Fourier**, rezultând un **spectru de frecvențe discret**.

Semnale

Semnalele aleatoare:

- au un **caracter întâmplător**, imprevizibil în timp.
- valoarea instantanee** a acestor semnale este caracterizată prin **funcții de probabilitate**;
- spectrul** acestora este **continuu** într-o **bandă de frecvențe** dată.

Semnale numerice

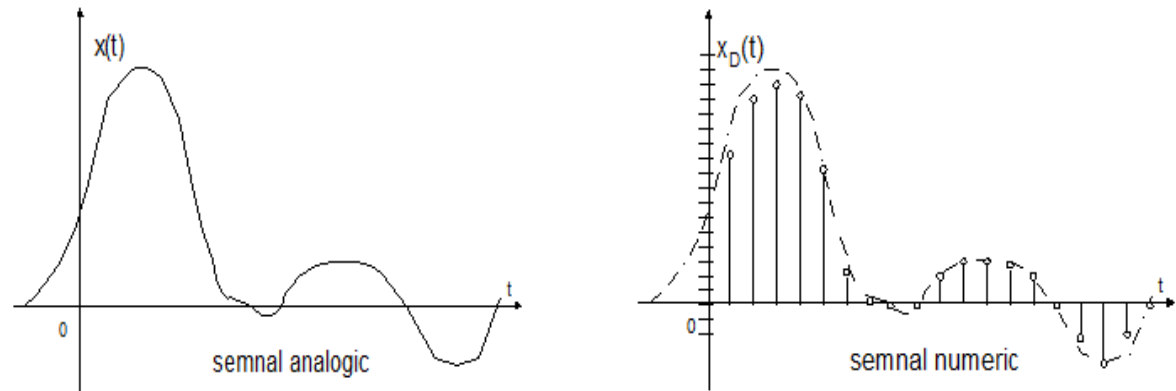
Reprezentare discreta:

$$\dots, x(-3\Delta t), x(-2\Delta t), x(-\Delta t), x(0\Delta t), x(\Delta t), x(2\Delta t), x(3\Delta t), \dots \quad (1)$$

$$\dots, x_{-3}, x_{-2}, x_{-1}, x_0, x_1, x_2, x_3, \dots, \quad (2)$$
$$x(-3), x(-2), x(-1), x(0), x(1), x(2), x(3), \dots$$

Esantionarea unui semnal continuu $x(t)$

$$x_D(n) = x(t_n), \quad t_n = n\Delta t \quad (3)$$

Fig. 2. Operatia de esantionare a unui semnal

Semnale numerice

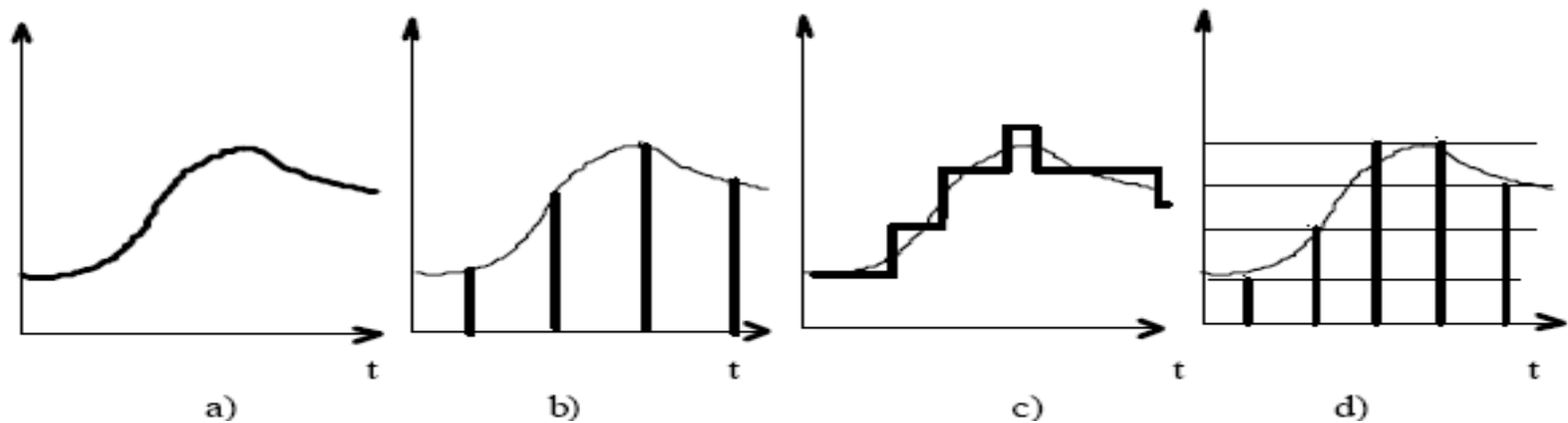

Restriții ale semnalelor numerice:

- Durata unui semnal numeric este limitată : durata de esantionare T ;
- Timp discret : pasul de esantionare $\Delta t = T / N$;
frecvența de esantionare $f_e = 1 / \Delta t = N / T$;
- Număr finit de esantioane : $t = n\Delta t, 0 \leq n \leq N-1$.

La reconstrucția unui semnal, trebuie determinate valorile lui $x(t)$ pentru $t \notin T$ (problema de extrapolare) și valorile lui $x(t)$ pentru $t \notin n\Delta t$ (problema de interpolare).

Reprezentarea in functie de timp a semnalelor

- a. semnal analogic continuu in timp ;
- b. semnal analogic discret in timp;
- c. semnal discret in amplitudine si continuu in timp;
- d. semnal discret in amplitudine si in timp;

SEMNALELE ANALOGICE sunt semnale care pot avea o infinitate de valori.

- **în funcție de forma curentului:**

- de curent continuu;

- de curent alternativ.

- **în funcție de impedanța (tipul) sursei de semnal:**

- **de tensiune:**

- de nivel înalt (220; 100; 57, 7; 50 V ca; 48, 24 V cc);

- de nivel mediu (± 10 ; ± 5 ; $\pm 2,5$; 0-5; 0-10; 0-20 V cc).

- **de curent:**

- de curenți mari (0,5; 1; 5 A);

- de curenți mici (± 1 mA; 2 ÷ 10 mA; 4 ÷ 20 mA);

SEMNALELE NUMERICE sunt semnale cu valori discrete.

•**BINARE** - indică o stare din două posibile (poziția unui întrerupător sau separator, starea unui contact electric, a unui buton de comandă, microîntrerupător de poziție, etc.). Pot fi reprezentate prin cele două cifre binare (biți) "0" și "1".

•**CODIFICATE BINAR** - sunt constituite din secvențe de semnale binare, reprezentând numere, codificate binar (Exemplu: ieșirea unui convertor analog numeric sau intrarea unui convertor numeric analogic).

•**CODIFICATE ZECIMAL** - sunt constituite din secvențe de semnale, fiecărui semnal asociindu-se o cifră zecimală.

•**CVASI NUMERICE** - reprezentate de trenuri de impulsuri de frecvență variabilă. Mărimea primară este proporțională fie cu numărul de impulsuri într-o perioadă de timp (de exemplu, energia electrică, deplasarea, etc.), fie cu frecvența acestora (de exemplu, puterea, viteza, etc.).

Semnale și informații în energetică

INFORMAȚIILE NUMERICE (denumite și semnalizări) sunt reprezentate prin una sau două cifre binare. Ele caracterizează:

- stările închis/deschis ale echipamentelor primare (întrerupătoare, separatoare, etc.);
  - stările a demarat/a funcționat ale echipamentelor de protecție;
  - stările anulat/pus în funcțiune ale dispozitivelor de automatizare (RAR, DAS, AAR, RAT, etc.);
  - poziția maximă/minimă a ploturilor transformatoarelor;
  - evenimentele analogice (ieșit/revenit din/în limite).
-

Semnale și informații în energetică

In funcție de **IMPORTANȚA LOR PENTRU INFORMAREA OPERATIVĂ A DISPECERULUI**, informațiile numerice binare se clasifică în:

- **MĂRIMI PRINCIPALE**, care se referă la modificarea stării întrerupătoarelor, acționări și demaraje de protecții, acționări de automatizări, etc.);
  - **MĂRIMI SECUNDARE** care privesc modificarea stării separatoarelor, poziții extreme pentru ploturi, semnalizări preventive, etc.).
-

Semnale și informații în energetică

În funcție de **SEMNIFICAȚIA SEMNALELOR BINARE ȘI DE DURATA LOR**:

• **SEMNALE DE POZIȚIE** (permanente) care sunt prelucrate atât în **momentul trecerii în "1" logic**, cât și în **momentul trecerii în "0" logic**, iar starea lor este reținută în baza de date a sistemului.

- modificare stării întrerupătoarelor și separatoarelor;
- poziții extreme pentru ploturile transformatoarelor;
- pozițiile sau stările dispozitivelor de automatizare.

• **SEMNALE DE ACȚIUNE** (pasagere) care sunt prelucrate numai în momentul apariției acestora (durata lor fiind între 50 – 5000 ms). Are **semnificație** numai **momentul trecerii lor în "1" logic**, moment care indică executarea unei acțiuni.

- acționările și demarajele dispozitivelor de protecții;
  - acționările instalațiilor de automatizare (DAS, AAR, etc.).
-

Semnale și informații în energetică

In funcție de **STAREA SISTEMULUI**:

• **SEMNALIZĂRI DE STARE NORMALĂ** - necesare pentru stabilirea configurației sistemului.

- pozițiile echipamentelor de comutație;
- pozițiile ploturilor transformatoarelor;
- stările instalațiilor de automatizare, etc.

• **SEMNALIZĂRI DE ALARMARE** - necesare pentru restabilirea regimului normal de funcționare.

- semnalizările evenimentelor analogice (ieșirea din limitele admisibile a unor mărimi analogice);
- deconectarea/conectarea unor consumatori importanți sau elemente esențiale din sistem, etc.

• **SEMNALIZĂRI PREVENTIVE** - reflectă starea echipamentelor:

- defectarea unui întrerupător,
- defectarea unor circuite secundare.

• **SEMNALIZĂRI DE INCIDENT** - avertizează operatorul/dispecerul de necesitatea luării unor măsuri imediate de remediere (acționări de protecții sau automatizări).

Semnale și informații în energetică

INFORMAȚIILE NUMERICE sunt memorate și transmise la nivelul de conducere superior însoțite de **timpul de producere al evenimentului**. Informațiile memorate pot fi reținute în patru tipuri de date numerice:

- **informații care descriu starea curentă a echipamentelor de comutație, semnalizare și protecție;**
  - **informații care indică numerele de identificare (numele) ale contactelor care și-au schimbat starea de la ultima testare;**
  - **secvența de evenimente trecute**. Evenimentele sunt reprezentate de date reținute sub formă de tabele cu contactele care și-au schimbat starea însoțite de timpii la care s-a produs schimbarea;
  - **informații care reprezintă valori acumulate**. Aceste informații sunt reprezentate de contoare, de acționari ale diverselor contacte într-o perioadă de timp sau de impulsuri recepționate de la diverse generatoare de impulsuri.
-

Semnale și informații în energetică

A. Semnale utilizate în energetică

SEMNALE ANALOGICE

în funcție de forma curentului:

- de curent continuu;
- de curent alternativ.

în funcție de impedanța sursei de semnal:

- de tensiune;
- de curent.

SEMNALE NUMERICE

- binare;
- codificate binar;
- codificate zecimal;
- cvasi – numerice.

Semnale și informații în energetică

INFORMAȚIILE ANALOGICE (denumite și măsuri)

- obținute prin intermediul **modulului de intrări analogice** de la traductoare care generează un semnal analogic de curent sau tensiune proporțional cu mărimea primară, sau direct de la transformatoarele de măsură.

- sunt convertite în secvențe binare cu ajutorul convertoarelor analog-numerice.

In funcție de importanța lor pentru informarea dispecerului și în legătură cu frecvența de achiziție (intervalul de reînnoire):

• **MĂSURI PRINCIPALE**, care condiționează cunoașterea stării în ansamblu a instalațiilor conduse și a căror **reînnoire** se face la intervale scurte de timp (**de aproximativ 5 secunde**);

• **MĂSURI SECUNDARE**, care au **importanță locală** și care **se reînnoiesc** la intervale mai mari (**de aproximativ 60 secunde**).

Semnale și informații în energetică

B. Informații utilizate în energetică

Informațiile numerice binare:

mărimi principale;

mărimi secundare.

Informațiile numerice în funcție de semnificația semnalelor binare și de durata lor:

- semnale de poziție (permanente);
- semnale de acțiune (pasagere)

In funcție de starea sistemului, semnalizările se împart în:

- semnalizări de stare normală;
- semnalizări de alarmare;
- semnalizări preventive;
- semnalizări de incident.

Informațiile analogice:

măsurile principale;

măsurile secundare.